

Fiche voor de leerkracht

Basishouding en gespreksvaardigheden voor een loopbaangesprek

Hoe kun je zoveel mogelijk uit het loopbaangesprek met je leerlingen halen? Deze fiche bevat info over de basishouding van de leerkracht, de uitgangspunten voor een goed loopbaangesprek en enkele algemene tips over gespreksvaardigheden.

TIP: bekijk hierna de leidraad voor een loopbaangesprek. Daarin lees je hoe je zo'n gesprek concreet aanpakt.

Basishouding leerkracht

Voor een goed loopbaangesprek met je leerling en met zijn/haar ouder(s), helpt het om op voorhand stil te staan bij de volgende aspecten.

Hoe kijk je naar je leerling?

- Focus je op talenten, kwaliteiten en mogelijkheden?
- Focus je zowel op schoolse vaardigheden en attitudes als op niet-schoolse talenten, interesses en vaardigheden van je leerling?
- Gebruik je ook observaties van andere leerkrachten, de zorgleerkracht, medeleerlingen om je een beeld te vormen van je leerling?

Hoe kijk je naar de ouder(s)?

- Hoe geef je vertrouwen aan de ouder(s)? Hoe bevestig je de ouder(s) in de rol(len) die ze opnemen om de leerling te ondersteunen?
- Beschouw je ouders als een gelijkwaardige partner in de ondersteuning van de (leer)loopbaan van de leerling? Hoe doe je dat?
- Op welke manier bekrachtig je de ouder(s) als ervaringsexpert(en) van het kind?
- Ga je ervan uit dat iedere ouder het beste voorheeft met zijn of haar kind? Dat de ouder betrokken is bij de (leer)loopbaan van het kind, ook al uit die betrokkenheid zich niet op de manier die je verwacht?

Hulpmiddelen voor een vlot loopbaangesprek

Reflecteren over de (leer)loopbaan en daarover gesprekken voeren, vraagt wat oefening van de leerling. Hieronder enkele tips om het gesprek doeltreffender te maken.

1. Leer al je leerlingen goed kennen en **bouw een warme relatie** met hen **op**.
  - Door regelmatig informele gesprekjes te voeren, effen je de weg naar een gesprek dat grotere thema's aansnijdt.
  - Zo weet je wie je het best wat extra denkruimte gunt, wie je beter wat intoomt, wie je op welke manier kunt aanzetten om te reflecteren of wie extra ondersteuning nodig heeft.
  - Als je daarnaast ook de talenten en de dromen, de vaardigheden en de karaktereigenschappen van je leerlingen kent, dan kun je nog veel beter inspelen op de kansen die in een loopbaangesprek naar boven komen.
2. Breng je leerlingen zoveel mogelijk in contact met allerlei **betekenisvolle contexten** binnen en buiten de schoolomgeving en laat hen **diverse ervaringen** opdoen. Die ervaringen zorgen ervoor dat leerlingen zichzelf beter leren kennen.
3. Leer alle **ouders** kennen en bouw een **warme relatie** met hen op.
4. Leer je leerlingen hoe ze hun mening op een goede manier kunnen formuleren, zorg ervoor dat ze zich **goed kunnen uitdrukken**.
5. **Oefen het loopbaangesprek** of onderdelen ervan al een keer op voorhand. Voor veel jongeren is reflecteren over zichzelf en daarover in gesprek gaan niet evident. Inzicht krijgen in de eigen gevoelens en gedachten is een **leerproces**.

Gespreksvaardigheden en basisprincipes voor een goed gesprek

Deze algemene tips kunnen je helpen om nog meer uit het loopbaangesprek met de leerling te halen.

- Maak het **doel** en de **verwachtingen** van het gesprek vooraf duidelijk.
- Zorg voor een **veilige en warme sfeer**. Stel de leerlingen op hun gemak. Benoem de dingen op een waarderende manier. Wees authentiek. Toon empathie. Gebruik humor.
- Maak met je **lichaamstaal** duidelijk dat je geïnteresseerd en betrokken bent. Glimlach. Ga op dezelfde (oog)hoogte zitten als de jongere, buig naar de leerling toe, maak af en toe oogcontact terwijl je spreekt, knik wanneer de leerling spreekt ...
- Stel **open vragen**. Start je zinnen met: wie, wat, hoe, wanneer, welke, wat maakt dat, waarom ...? Vermijd suggestieve vragen.
- Laat ook ruimte voor **stilte**.
- **Geef niet meteen advies** of een oplossing. De leerling wil misschien gewoon zijn/haar verhaal vertellen.
- Gebruik deze zes ezelsbruggetjes voor **verbindend communiceren** (bron: Klasse).

» Laat **OMA** thuis
Opinies
Meningen
Adviezen

» Maak je **DIK**
Denk
In
Kwaliteiten

» Wees een **OEN**
Open
Eerlijk
Nieuwsgierig

» Denk aan **ANNA**
Alles
Navragen
Niets
Aannemen

» Smeer **NIVEA**
Niet
Invullen
Voor
Een
Ander

» Gebruik **LSD**
Luisteren
Samenvatten
Doorvragen

Bronvermelding:

Voor deze fiche zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Lamers, P. en Creemer, M. (2017), Leergesprekken in een notendop.
- AlDe'meh, M., De Saeger, W. e.a. (2020). In dialoog. Positieve, grensverleggende interactie in de klas.
- Jolles, J. (2020). Leer je kind kennen. Over ontplooiing, leren denken en het brein.
- Crone, E. (2018). Het puberende brein. Over de ontwikkeling van de hersenen in de unieke periode van de adolescentie.
- Delfos, M. F. (2021). Ik heb ook wat te vertellen. Communiceren met pubers en adolescenten.
- <https://www.leerlinggesprek.nl/voorwaarden/>